

V E R S E K

Írta: KARINTHY GÁBOR

A HEGYFOKON FEKVŐ

Egy roppant hegy sima fokán heversz.
Ezerméteres hajad — üzenet
a völgybe nékünk, — lengve, lágyan csüng le...
Barbáru gyönyörű szelek
vágatnak térdeid között,
az árnyas lágyék ligetét borzolják,
gyors pára száll melled körül.
Fekszel s nem moccansz. Így nyugözöd révedt
velőnk s gyámoltalan szellemünk,
magosság vagy és döbbenet és néma
kiáltás, — vad köd s vad fény ellenünk!
Senkisé látta szemed titkos tükrét.
Ébren vagy te vagy alszol-e, hatalmas?...
Egy tenger küldi sós illatát hozzád
körüllegyezni arcodat, hogy alhass...
Kincsét elébed önti mind az alkony,
de te nem moccansz... Néked búg a dél,
órák s napok a lábaddnál suhognak
s az évek vállad hús íveinél.
Nyakad sasok pompás szárnya legyinti,
homlokodra sok légi tűz röpül,
hajad s derekadat köröskörül
titkos virággal az ég telehinti...
S mind ami itt lent bomlik és tenyészik,
gyűrűzve árad érted s tekereg,
bágyadt, kövér virág s fa, egy sereg
harcol konokul s tör mind tejfeléd itt
a sziklafalra fel... Lám, dühös indák
áhitnak összegabalyodva mind rád,
sebes burjánzás forog itt miattad...
Én a völgynek egy fekete zugában
állok, honnan a csodás testrészek
jól láthatók, nem mozdulok magam sem
s hosszan figyellek, keményhusu Végzet.

SONATA MISTICA

Egy dallamot, míg élek, el nem feledek többé,
fülemben öröl zsongva s növeszti szárnyamat
égi körökbe szállni, magam is égi körré
változni s szétoldódni!

Erővé, rejtelemmé, sugárrá szétoldódni!
Örök s csodálatos alakzatok között a

*közös ezüst derengés rezgéseibe folyni,
magam is lány alakzat!*

*Hűvös homályt, halált, titkot, közelről látni!
Párákat! édes áramok hálózatait! Csöndes
virágok lelkét könnyű ujjakkal szétzilálni
s hullani, omladozni!*

*Suhogó és zuhogó vizesések közt andalg
s bánatos örületben ragyog a magányos szív,
Miket más nem hall, rejtett kürtök szavára hallgat
s pompázva lehanyatlik.*

*Az éj bomlott hajában sustorgó villamosság
heves szökései vérembe rajzanak...
...S zsibbadt tagjaimat már langyos hajjai mossák
a hajnali szellőnek...*

*...s megértének a fák és megértem én a fákat.
Rigófüttyök és méla kelepelés és minden
rikoltás, ami körben a szürkületben támad,
arannyá válik bennem...*

HAJNAL

*Az útszélien szegényrongy foszladoz
a sekély tócsa nedvén.*

*Derengenek a házak vállalai
a feketét levetvén.*

*Mert így tűnik el ám az éjszaka
óvatlan pillanatban*

*s köröttünk és fölöttünk halovány
s alattad és alattam*

*a piszkosfehér s csupa lagymatag
köd. Gonosz és kis titka*

*vén kapukulcsnak csillámlik puha
szemét között sunyítva,*

*egy hűvös zúgban. Lélektelen út
nyújtózkodik s nem ér el*

*sehova sem. Tisztos fa, megrabolt
bólong kopár fejével.*

*Le-lecsap és fut, szökken görcsösen
nyílik, csukódik, lebben:*

*gazdátlan sírás keresi halott
urát a szürkületben.*

IMA SÖTÉTSÉGBEN

Zúg a föld, riadnak a fák is,
 megkergült a határ,
 száz tört bokor sír és sikolt,
 villám tűznyila száll —
 Ébredj, Szellemek Szelleme,
 Mélység Ura, ki a sötét
 anyag lelkében rejtezel
 a titkos rétegekbe rég.
 Ébredj s vedd szét hatalmadat
 a völgyeken s az utakon.

A völgyeken s az utakon
 vedd szét pörgő hatalmadat,
 kergesd meg, aki megtagad,
 tövestül, aki ellenáll
 döntsd meg a rossz fát s úzd a vad
 kórót a messziségbe, hogy
 megemlegessen ez a táj.

S ó, jöjj el, árva ágyamon
 hol fekszem s szomorú időm
 sovány kenyerét majszolom,
 szürkés szobámba — tört erőm
 hogy felíveljen teveled,
 hogy lássanak meg engem is,
 hogy én is szétdobjam magam
 a földeken s a tájakon,
 hogy végre meghallják szavam.

MESTERSÉGES ÉS TERMÉSZETES NYELV

Irta: AL. GRAUR

Az emberiségnek minden időben bőven volt oka elégedetlenkedni a nyelvek sokfélesége miatt, melyek akadályozzák úgy politikai és kulturális, mint kereskedelmi kapcsolatait. Épp ezért már a középkorban erősen foglalkoztatta a tudósokat egy mesterséges nyelv gondolata, amit az összes népek elsajátítának.

Az első, aki egy ilyen nyelv rendszerét megkísérelte kidolgozni, Leibniz, a filozófus volt a 17. században. Azóta mintegy négyszáz kísérlet történt még ebben az irányban, de valamennyi sikertelennek bizonyult. Az eszme elsősorban a 19. század vége felé látszott megvalósíthatónak, amikor Johan Martin Schleyer feltalálta az u. n. volapük nyelvet. (A szó az angol *world*, világ és *speak*, beszélni szavak összetétele).

A volapük csaknem mindenütt az angol nyelvet veszi alapul, amit azonban jelentékenyen módosít, még a szavak formájában is. Például anya volapükül *mot* (ang. *mother*), posta, *pot* (ang. *post*) stb. Hamar nyilvánvaló lett azonban, hogy egy ilyen nyelv elsajátítása komoly meg-